

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2019, č. j. 11 A 60/2019 – 12,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou u městského soudu domáhal ochrany proti nečinnosti žalované, kterou spatřoval v tom, že dosud nerozhodla o jeho žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, již se domáhal informace o činnosti a fungování organizačních složek žalované. Zároveň žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení z řad advokátů.

[2] Městský soud v záhlaví označeným usnesením nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků (výrok I. usnesení) a návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl (výrok II. usnesení).

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost, ve které namítl, že usnesení městského soudu je nepřezkoumatelné a ve své podstatě mu brání v přístupu k soudu. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k novému projednání a rozhodnutí. Stěžovatel dále požádal o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] K žádosti o osvobození od soudních poplatků soud uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Usnesení o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce nepochybně je takovým procesním rozhodnutím. Soud proto zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost nepožadoval, neboť poplatková povinnost stěžovatele netíží. Obdobné závěry dovedl rozšířený senát v citovaném rozhodnutí i ve vztahu k povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, není proto třeba trvat na tom, aby byl stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. V posuzované věci ani není ustanovení zástupce k ochraně práv stěžovatele, který navíc má sám právní vzdělání, nezbytné.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Předně je třeba přezkoumat napadené usnesení z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Odůvodnění přezkoumávaného usnesení je zcela srozumitelné, jsou z něj jasné seznatelné úvahy, jimiž se soud řídil, a obsahuje pregnantní odůvodnění, proč soud nevyhověl ani návrhu na osvobození od soudních poplatků, ani žádosti o ustanovení zástupce z řad advokátů. Usnesení tak nevykazuje žádné vady způsobující nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52), ani pro nesrozumitelnost (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS).

[7] Soud dále zkoumal otázku důvodnosti neosvobození od soudních poplatků ve vztahu k namítanému odepření přístupu k soudu.

[8] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[9] Již městský soud přiléhavě odkázal na rozsudek ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle kterého platí, že „[i] když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímo, účastníkova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).“

[10] V dané věci se stěžovatel domáhá poskytnutí souboru informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, a to v oblasti managementu Věznice Všehrdy, v níž se stěžovatel nenachází (a ani netvrdí, že by mu hrozilo přemístění do tohoto zařízení). Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že ze stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků neplyne, že by požadovaná informace měla jakýkoliv vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry. Naopak jde o spor zřejmě vyvolaný zájmem stěžovatele o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Nadto je městskému i kasačnímu soudu z úřední činnosti známo, že stěžovatel rozeslal žádosti o poskytnutí informací různého druhu takřka do všech vězeňských zařízení a se žalovanou (resp. s různými vězeňskými zařízeními) vede množství „sporů“ týkajících se poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují před soudy (jen u Nejvyššího správního soudu bylo do této chvíle vedeno přes 200 řízení o kasačních stížnostech stěžovatele). Taková řízení má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za stěžovatele nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků. Městský soud správně uzavřel, že nepřiznáním „osvobození od soudních poplatků není proto žalobci upíráno právo na přístup k soudu v případě sporů ohledně jeho práva na informace.“

[11] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu pak být pro řízení o žalobě ustanoven ani zástupce (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (pro úplnost srov. např. rozsudek ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015-19). Městský soud tedy nepochybil ani v případě neustanovení zástupce z řad advokátů.

[12] Nejvyšší správní soud pro výše uvedené zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[13] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalované v tomto řízení žádné náklady nevznikly, jejich náhradu jí proto soud nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu